

Druga ili o – deklinacija imenica i pridjeva

O - deklinaciju čine većinom imenice muškog roda (masculinum) i srednjeg roda (neutrum), no uvijek postoje i iznimke ☺, tako je i iznimka imenica *alvus*, -i, f. (trbuh), *humus*, -i, f. (tlo), koje su ženskog roda, a neke imenice srednjeg roda, koje obično završavaju u nominativu jednine na *-um*, imaju u nominativu jednine nastavak *-us*, npr. *virus*, -i, n. (otrov), *pelagus*, -i, n. (more).

Imenice muškog roda mogu imati i u nominativu nastavak *-er*, npr. *puer*, -i, m. (dječak), *magister*, -i, m. (učitelj), *liber*, -bri, m. (knjiga), itd., a jedna jedina imenica ima nastavak u nominativu muškog roda *-ir*, a to je *vir*, -i, m. (muškarac, muž).

Kada spominjemo pridjeve druge deklinacije onda možemo sa sigurnošću ustvrditi da su pridjevi o – deklinacije koji imaju nastavak u nominativu jednine *-us* isključivo muškog roda, npr. *bonus* (dobar), *sanus* (zdrav), *pulcher* (lijep), a pridjevi koji imaju nastavak u nominativu jednine *-um* srednjeg roda, npr. *bonum* (dobro), *sanum* (zdravo), *pulchrum* (lijepo), itd.

Nastavci koji se koriste za drugu ili o – deklinaciju za imenice i pridjeve su:

Za muški rod : N – **us**; G – **i**; D – **o**; A – **um**; V = **e** (Pazi! Vokativ jednine imenica muškog roda u jednini nema isti nastavak kao i nominativ, što je običaj za ostale deklinacije); Ab – **o** za jedninu, a za množinu: n – **i**; g – **orum**; d – **is**; a – **os**; v = n; ab – **is**.

Isto tako imenice koje imaju nominativ **er/ir**, što smo gore naveli imaju jednake nastavke osim N i V. Tako je N *puer/vir*, V *puer/vir*, dakle nastavci su jednaki za N i V. Množina je jednaka kao i imenicama koje u nominativu jednine imaju nastavak *-us*.

Za srednji rod nastavci su : N – **um**; G – **i**; D – **o**; A – **um**; V = **um**; Ab – **o** za jedninu, a za množinu: n – **a**; g – **orum**; d – **is**; a – **a**; v = n; ab – **is**. Ako imenice srednjeg roda imaju nastavak u nominativu jednine na *-us*, što smo gore naveli kao iznimke, dekliniraju se prema deklinaciji muškog roda i to samo (!) u jednini.

Gore navedene nastavke potrebno je naučiti napamet, a uočimo li da su neki od nastavaka potpuno jednaki, to i nije tako teško. ☺

Da bismo znali ispravno primijeniti nastavke na imenice i pridjeve i naučiti sklanjati iste, potrebno je ispravno odbaciti nastavke za padež i ubaciti nastavke za traženi padež, npr. kada u rječniku neku riječ druge deklinacije pronađemo, a pronaći ćemo je tako da tražimo imenicu koja završava nastavcima u N – *us/er/ir/um* i G – *i*, tada sve što trebamo učiniti je odbaciti naučene nastavke za padež i dodati neki drugi nastavak, ovisno koji padežu trebamo primijeniti.

Npr. imenica *populus* = narod, kada je potražimo u latinsko – hrvatskom rječniku, se predstavlja u obliku *populus*, -i, m. = narod. Prvi navedeni oblik (*populus*) je nominativ jednine, drugi oblik (*-i*) je nastavak za genitiv jednine i čitamo *populi*, posljednja oznaka je oznaka roda – m. (masculinum). Vidljivo je da su nastavci za padeže promijenjivi i da se dodaju osnovi imenice, u našem slučaju *popul*. Sada jednostavno odbacujemo nastavke i dodajemo nove, ovisno o potrebi, tako za jedninu imamo

N *popul* – **us**

G *popul* – **i**

D *popul* – **o**

A *popul* – **um**

V *popul* – **e**

Ab *popul* – **o** ,

a za množinu:

n popul –i
g popul –orum
d popul – is
a popul – os
v = n
ab popul – is

Kod imenica srednjeg roda, npr. miraculum, -i, n. = čudo. Prvi navedeni oblik (miraculum) je nominativ jednine, drugi oblik (-i) je nastavak za genitiv jednine i čitamo *mirakuli*, posljednja oznaka je oznaka roda – n. (neutrum). Vidljivo je da su nastavci za padeže promijenjivi i da se dodaju osnovi imenice, u našem slučaju *miracul*.

Sada jednostavno odbacujemo nastavke i dodajemo nove, ovisno o potrebi, tako za jedninu imamo

N miracul – um
G miracul – i
D miracul – o
A miracul – um
V miracul – um
Ab miracul – o ,

a za množinu:

n miracul –a
g miracul –orum
d miracul – is
a miracul – a
v = n
ab miracul – is

PAZITE NA MNOŽINU IMENICA DRUGE DEKLINACIJE SREDNJEG RODA, NAIME NOMINATIV, AKUZATIV I VOKATIV IMAJU NASTAVAK –A! NEMOJTE ZAMIJENITI SA JEDNINOM IMENICA ŽENSKOG RODA!

- Zadatak: nakon što ste naučili nastavke i način na koji se dekliniraju imenice druge ili o deklinacije, sami deklinirajte sljedeće imenice: puer, -i, m. , discipulus, -i, m. , bellum, -i, n., initium, -i, n. a deklinirajte i pridjev bonus i pulchrum i jasno odvojite osnovu imenice i pridjeva od padežnih nastavaka!